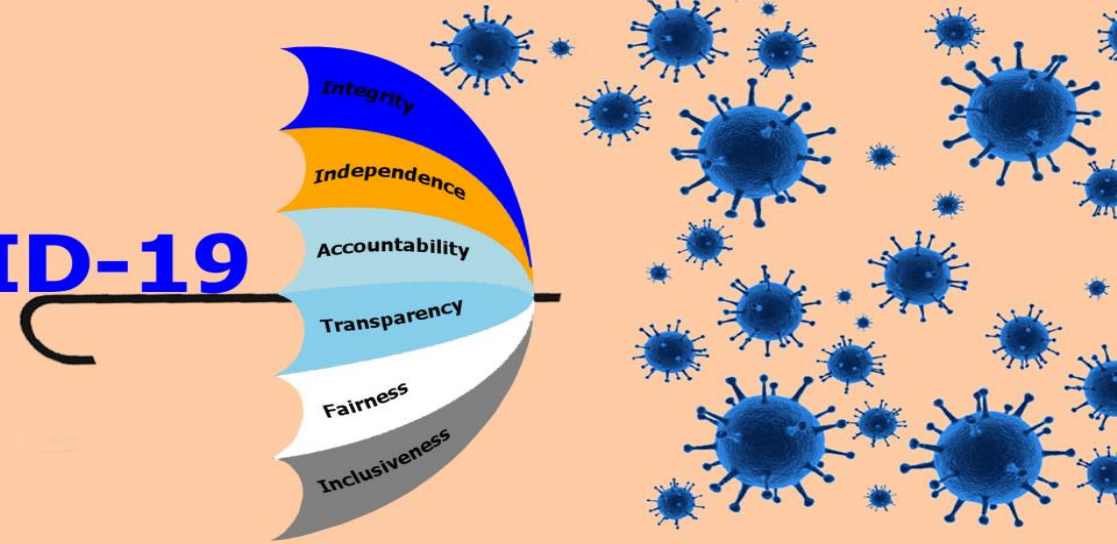

ACC Against COVID-19

အစီအစဉ် (၅၂)

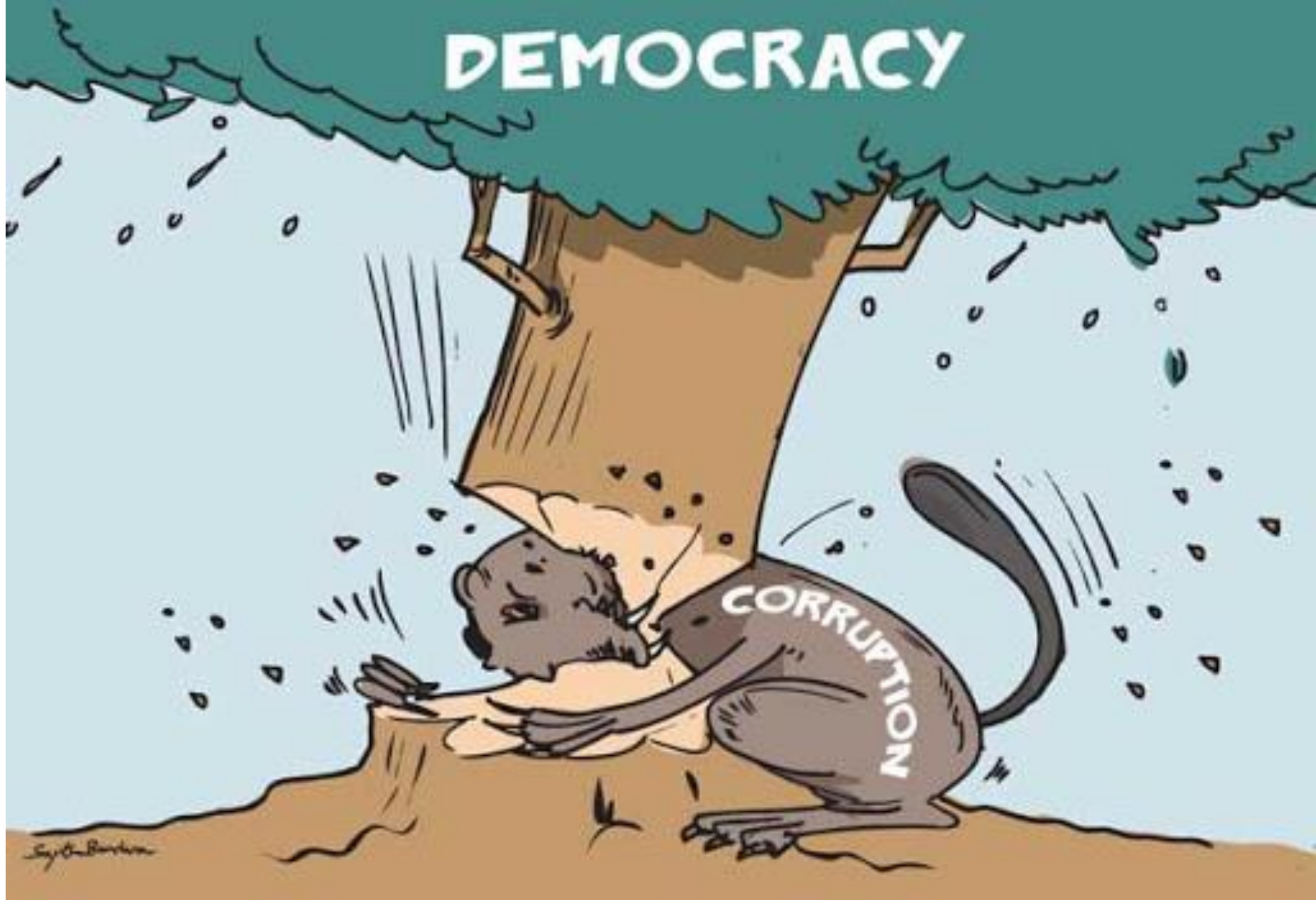
“ဒီမိုကရေစီနှင့် အဂတိလိုက်စားမှု”

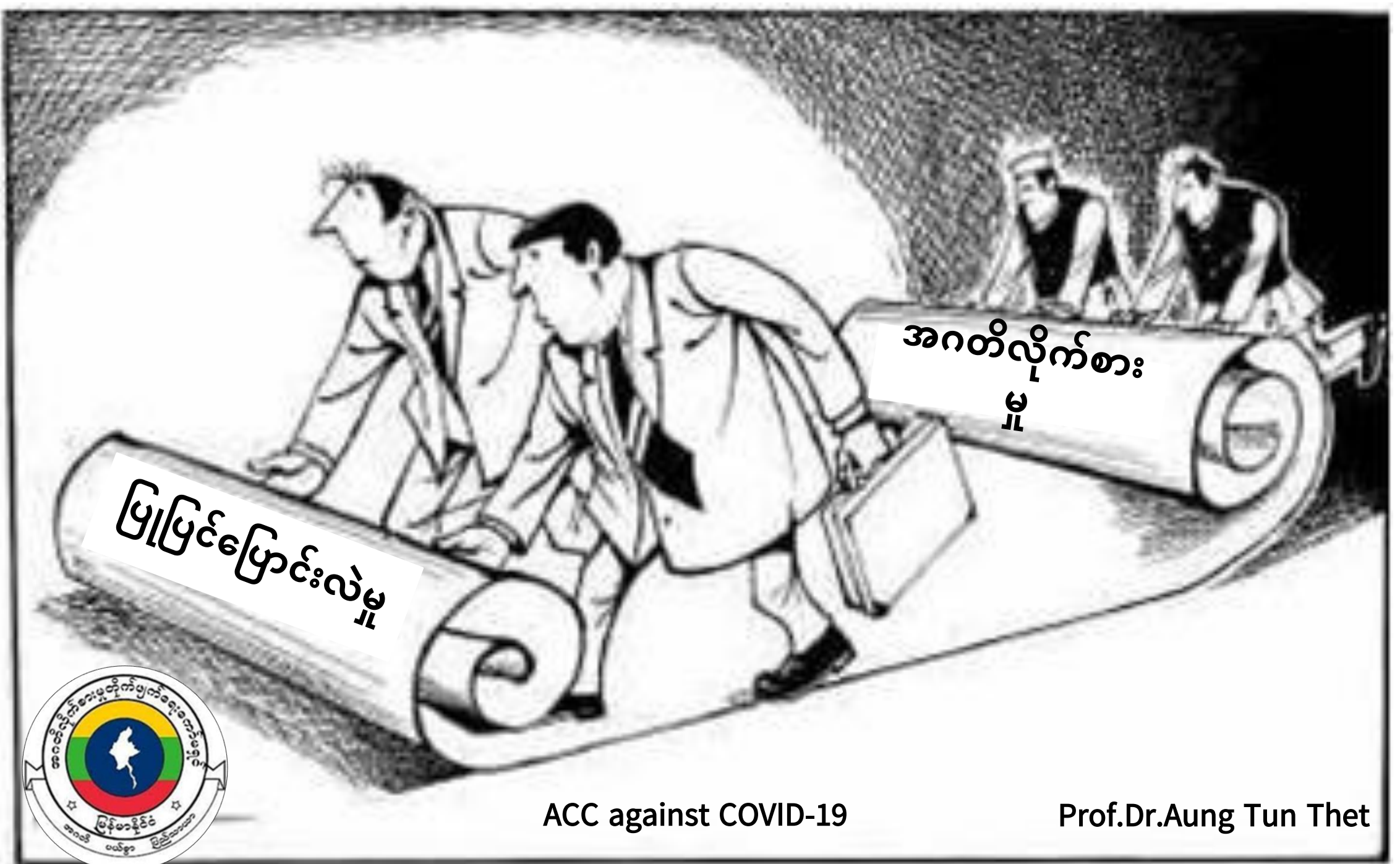

ACC Against COVID-19

Prof. Dr. Aung Tun Thet
24-8-2020

Prof.Dr.Aung Tun Thet
ACC/8/2020

ACC against COVID-19

Prof.Dr.Aung Tun Thet

ခိုင်မာအားကောင်းသော ဒီမိုကရေစီ

- သက်တမ်းနုသည့် ဒီမိုကရေစီ(သို့) အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်သည့်ခေတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက အဂတိလိုက်စားမှုပမာဏမှာ နည်းပါးလာပါသည်။
- အဂတိလိုက်စားမှုပျောက်စေရေးသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း၏တာဝန်မဟုတ်ပါ။

ဒီမိုကရေစီစနစ်များ

- အဂတိလိုက်စားမှုအား ကြုံတွေ့ရခြင်း၊
- နိုင်ငံရေးနှင့် မဲဆွယ်ရေးကာလတွင် အသုံးပြုသည့် ရန်ပုံငွေသုံးစွဲမှုကိစ္စရပ်များတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အားနည်းခြင်း၊
- သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်ဥပဒေသည် ခေတ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုမရှိခြင်း၊
- ထုတ်ဖော်သတင်းပေးသူများကို ကာကွယ်ဆောင်ရွက်မှုများ လုံလောက်မှုမရှိခြင်း၊
- ယုံကြည်အားထားထိုက်သော မီဒီယာမရှိခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှု

- နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်စတင်ကျင့်သုံးသည့်အချိန်တွင် အဂတိလိုက်စားမှု များပြားလာခြင်း၊
- ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်သို့ ကူးပြောင်းစဖြစ်သော နိုင်ငံများတွင် ထိရောက်မှုရှိသည့် အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုင်ရာ ယန္တရားထူထောင်နိုင်မှု မရှိခြင်း၊
- အဂတိလိုက်စားမှု မြင့်မားခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်နိမ့်ကျသော ဒီမိုကရေစီအင်စတီကျူးရှင်း များရှိနေခြင်းဆိုသည့် သံသရာစက်ဝန်းအတွင်း တစ်လည်လည်ဖြစ်နေလေ့ရှိခြင်း၊

ACC against COVID-19

Prof.Dr.Aung Tun Thet

အဂတိလိုက်စားမှု

- တိုင်းပြည်အများစုသည် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကျင့်သုံးလာသည်နှင့်အမျှ
- ပထမကာလတွင် အဂတိလိုက်စားမှုများသည် လျော့နည်းလာခြင်း၊
- ထို့နောက် မြင့်မားလာခြင်း၊
- တစ်ဖန် ပြန်လည်ကျဆင်းသွားခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှု

- ပေါင်းစပ်ထားခြင်း-
- အခွင့်ထူးခံ စီးပွားရေး အခွင့်အရေးများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊
- စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းအသစ်များကို ထိန်းကျောင်းရန် သင့်တော်သော ယန္တရားများ တည်ဆောက်ရန် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများတွင် စွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်ဝခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှု

- အပြောင်းအလဲမြန်သောနေရာများတွင် အဂတိလိုက်စားမှုများ တိုးပွားလာခြင်း၊
- စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လျှင်မြန်လာခြင်း၊
- ကွန်မြူနစ်ဝါဒ အလွန် တိုင်းပြည်များတွင် အာဏာရှင်အစိုးရမှ ဒီမိုကရေစီအစိုးရသို့ ပြောင်းလဲခြင်း၊
- အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပေါ်ရန်နှင့် တစ်ချို့သော အခြေအနေများ၌ မက်လုံးများပေးနေသည့် ကိစ္စရပ်များသည် သေချာမှုမရှိခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှု

- အစိုးရများအနေဖြင့် အချိန်ကာလ ကြာမြင့်လာသည်နှင့်အမျှ အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊
- အဂတိလိုက်စားမှုများ လျော့ပါးလာခြင်း၊
- တည်ငြိမ်ပြီး အောင်မြင်မှုရှိသည့် ဒီမိုကရေစီစနစ်များတွင်ပင်လျှင် အဂတိလိုက်စားမှု ရှိခြင်း၊

ဒီမိုကရေစီစနစ်

- အဂတိလိုက်စားမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သောစနစ်
- နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များရှိခြင်း၊
- အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းကွပ်ကဲခြင်း၊

ဒီမိုကရေစီစနစ်

- အမျိုးအစားအမျိုးမျိုးရှိခြင်း၊
- လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ
- ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ
- တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်ကျင့်သုံးမှုများ၊
- ကျင့်သုံးသည့် စနစ်အလိုက် အကတိလိုက်စားမှုအဆင့်နှင့် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို တွေ့ကြုံရခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှုအန္တရာယ်များ

- အာဏာရှင်စနစ်တွင် အဂတိလိုက်စားမှုမြင့်မားခြင်း၊
- တရားဝင်မဟုတ်သည့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာများရှိခြင်း၊
- နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာကွဲပြားမှုကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ မီဒီယာထိန်းချုပ်ခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရခြင်းနှင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအား စစ်ဘက်ဆိုင်ရာမှ ကျောထောက်နောက်ခံ ပြုခြင်း၊
- လူမှုရေးပြောင်းလဲမှုများ - အဂတိတိုက်ဖျက်ရေးမျက်နှာစာတွင် စိန်ခေါ်မှုများပိုမိုရှိခြင်း၊

အထက်အောက်၊ ဘေးနံအပြန်လှန် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု

- အဂတိလိုက်စားမှုအပေါ် ကြီးမားသည့် အဟန့်အတား သက်ရောက်မှုရှိခြင်း၊
- နိုင်ငံရေးစနစ်နှင့် အင်စတီကျူးရှင်းတို့၏ သရုပ်လက္ခဏာ၊ ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ၊

ဘေးနံအပြန်လှန် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု

- ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စေရေး ကြီးကြပ်ရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း စနစ်ကျသော ယန္တရားအား ထူထောင်ထားရှိခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းမှုရှိခြင်း၊
- အစိုးရမှ ခန့်အပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်း၊
- အဂတိလိုက်စားမှုအား ဖြေရှင်းရန်အတွက် အကောင်းဆုံးသောမက်လုံးများ မထောက်ပံ့နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကောင်းမွန်သော စွမ်းဆောင်ရည်ကို မတည်ဆောက်နိုင်ခြင်း၊

အထက်အောက်အပြန်လှန် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု

- ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် ပြည်သူများ၌လည်း တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိခြင်း၊
- အဂတိလိုက်စားမှုရှိသည့် နိုင်ငံရေးရာထူးရှိသူများအား နောင်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲမပေးခြင်း ဖြင့် အပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း၊

အထက်အောက်အပြန်လှန် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု

- ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲများသည် ဖိနှိပ်မှုရှိသော အစိုးရများကြောင့် ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်နိုင်ခြင်း၊
- ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲများအား လွှမ်းမိုးမှုရှိသည့် ပုံစံများသည် အမျိုးမျိုးရှိခြင်း၊

အာဏာများခွဲဝေခြင်း

- အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းခြင်း၊
- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြိုင်ဆိုင်ခြင်း၊
- လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်း၊
- တရားစီရင်ရေးစနစ်၏ ထိန်းချုပ်မှု ရှိခြင်း၊
- မရိုးဖြောင့်သော ဆောင်ရွက်မှုများကို ကျူးလွန်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်အခွင့်အရေးများ အား ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် လျော့ချခြင်း၊

ဆက်နွယ်မှု

- အဂတိလိုက်စားမှု၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးစနစ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကျား/မ ရောယှက်မှုအကြား အလွန်ရှုပ်ထွေးသော ဆက်နွယ်မှုရှိခြင်း၊

မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မသိနားမလည်ခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းကိုက်ညီမှုမရှိခြင်းနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း

- နိုင်ငံသားများ၊
- ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးအား ပြည့်ပြည့်ဝဝ အသုံးမပြုခြင်း၊
- ရွေးကောက်ပွဲများကိုအသုံးပြု၍ အဂတိလိုက်စားမှုရှိသော နိုင်ငံရေးသမားများအား မကျေနပ်ကြောင်းကို မပြသခြင်းနှင့် “ပြစ်ဒဏ်” မပေးခြင်း၊

မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မသိနားမလည်ခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းကိုက်ညီမှုမရှိခြင်းနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း

- အဂတိလိုက်စားမှုဆိုင်ရာပြစ်မှုနှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သည့် ဥပဒေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မပတ်သက်သည့် “ပြစ်ဒဏ်” ကို ချမှတ်ခြင်း၊
- “မဲမထည့်ခြင်း သို့မဟုတ် တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုမှ ဖယ်ရှားခြင်း” အား အသုံးပြုခြင်း၊

မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မသိနားမလည်ခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းကိုက်ညီမှု မရှိခြင်းနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း

- နိုင်ငံသားများသည်-
- အဂတိလိုက်စားမှုအား လက်မခံကြောင်းဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးသမားများ၏ ပါဝင်မှုအား မသင့်လျော်ကြောင်း အကဲဖြတ်သုံးသပ်ပေးရမည်၊
- ရိုးသားသော ကိုယ်စားလှယ်များအပြင် လုပ်ငန်းအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်များအား အလေးထားခြင်း၊

မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မသိနားမလည်ခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းကိုက်ညီမှု မရှိခြင်းနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း

- အဂတိလိုက်စားသော နိုင်ငံရေးသမားများအား မဲမထည့်မိစေရန် မှန်ကန်စွာရွေးချယ်နိုင်စွမ်း ရှိခြင်း၊
- ပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေးအသိအမြင် အဆင့်အတန်း နည်းပါးခြင်း၊
- မှားယွင်းစွာဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်း၊

မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မသိနားမလည်ခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းကိုက်ညီမှုမရှိခြင်းနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း

- ဘက်လိုက်မှုများ၊ အားနည်းသော အင်စတီကျူးရှင်းများကြောင့် နိုင်ငံရေးသမားများ၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ ထိရောက်သော စောင့်ကြည့်မှုနှင့် မေးခွန်းထုတ်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊
- သတင်းအချက်အလက်များ တုံ့ပြန်မှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် ကြန့်ကြာခြင်း၊

အနုမာန အယူအဆ

- ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုမရှိခြင်း။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးခြင်းစနစ်အဆင့်ဆင့်တွင် ပြည်သူများ၏ မဲပေးမှုပုံစံသည် တစ်သမတ်တည်းရှိမည်မဟုတ်၊
- သတင်းအချက်အလက်။ အဂတိလိုက်စားမှုတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိခြင်း၊
- ပါတီများ-ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ။ ပါတီများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အကြား ခွဲခြားပိုင်းခြားသိမြင်လာခြင်း၊

အနုမာန အယူအဆ

- အပေးအယူပြုလုပ်ခြင်း - နိုင်ငံရေးသမားများ၏ အဂတိလိုက်စားမှုများနှင့် အခြားသော တရားမဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့်ဆုံးရှုံးမှုများထက် နိုင်ငံရေးသမားများ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ရရှိလာမည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို မဲဆန္ဒရှင်များအနေဖြင့် မျှော်လင့်ကြပါသည်။
- သစ္စာရှိခြင်း

Photo: <http://um.dk>

“

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာကို
အလွဲသုံးစားပြုခြင်းကဲ့သို့သော အဂတိလိုက်စားမှု
ပုံစံမျိုးသည် ဒီမိုကရေစီစနစ်နှင့် စီးပွားရေး
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဓိကအဟန့်အတား
ဖြစ်စေပါသည်။

Ulla Tørnæs,

Danish Minister for Development Cooperation.

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
the global coalition against corruption